

6. jaanuar 2026

Lahend nr 489/24 – sõltumatu ja erapooletu kohus

Yokuşlu vs. Türgi

Artiklid 6 ja 8

Asjaolud

Kaebaja oli professionaalne jalgpallur, kes treenis Türgis Altay spordiklubis. 2023. aasta mais esitas kaebaja oma advokaadi vahendusel spordiklubile kirjaliku hoiatuse, milles teatas, et ta ütleb oma töölepingu 30 päeva pärast üles, kui spordiklubi ei maksa talle võlgnetavat töötasu.

Spordiklubi maksis võlgnetava töötasu 30 päeva jooksul, kuid kaebaja ei teatanud sellest oma juriidilisele esindajale. Kaebaja advokaat esitas Türgi Jalgpalliliidule (TFF) jalgpalluri töölepingu ülesütlemise teate. Türgi Jalgpalliliit registreeris töölepingu ülesütlemisavalduse ning tühistas kaebaja registreeringu Altay spordiklubi juures.

Eksimust mõistes esitasid kaebaja advokaat ja spordiklubi TFF-ile taotluse ülesütlemisavalduse tagasivõtmiseks. TFF-i juhatus lükkas taotluse tagasi. Kaebaja advokaat ja spordiklubi pöördusid taotluse tagasilükkamise otsuse tühistamiseks TFF-i vahekohtukomitee poole, kuid taotlust ei rahuldatud.

EIK-sse pöördudes tugines kaebaja konventsiooni artikli 6 lõikele 1 ja artiklile 8, väites, et TFF-i vahekohtukomitee ei ole erapooletu ega sõltumatu organ ning otsusega riivati tema kutsevabadust.

EIK seisukohad

Artikkel 6 lõige 1

(1) Kohaldatavus

TFF-i vahekohtukomiteele esitatud ülesütlemisavalduse tagasivõtmise taotluse eesmärk oli võimaldada pooltel jätkata lepingulisi suhteid ning vältida ekslikult esitatud töölepingu lõpetamise avaldusest tulenevaid soovimatuid tagajärgi. TFF-i keeldumine taotluse rahuldamisest avaldas kaebaja kutsetegevusega seotud lepingulistele õigustele ja vabadustele otsest ja vahetut mõju. Sellest tulenevalt oli vahekohtukomitee menetlus otsustava tähtsusega kaebaja õiguste teostamisel ja järelilikult kuulunud juhtumi asjaolud konventsiooni artikli 6 lõike 1 kohaldamisalasse.

(2) Sisulised küsimused

Varasemas, 2020. aastal tehtud lahendis *Ali Rıza jt vs. Türgi* leidis EIK, et TFF-i vahekohtukomitee ei ole TFF-i juhatusest sõltumatu ning puuduvad piisavad kaitsemeetmed väliste mõjutuste vastu, mistõttu tuvastati artikli 6 rikkumine. Kohus leidis, et see kujutas endast süsteemset probleemi jalgpallivaidluste lahendamisel Türgis.

Kohus tegi *Ali Rıza jt vs. Türgi* lahendis Türgile artikli 46 alusel üleskutse rakendada mitmeid üldmeetmeid jalgpallivaidluste lahendamise süsteemi reformimiseks. Selle tulemusel tegi Türgi seadusandlikke muudatusi, mis kohaldasid ka käesolevas vaidluses.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd ja Eestiga seotud lahendid.

Kohus ei analüüsinud seda, kas Türgi oli täitnud *Ali Rıza jt vs. Türgi* kohtuasjast tulenevaid soovitusi. EIK andis hinnangu sellele, kas vahekohtukomitee, mis loodi uuendatud seaduste alusel ja mis otsustas kaebaja taotluse rahuldamata jätta, oli piisavalt sõltumatu ja erapooletu, eeskätt juhatuse ja väliste mõjutuste suhtes. Kohus märkis, et *Ali Rıza jt vs. Türgi* lahendis tuvastatud puudused olid asjakohased ka käesolevas vaidluses.

(a) TFF-i organite koosseisu moodustamine

TFF-i kongressi ja juhatuse koosseisu moodustamise osas muudatusi ei tehtud. Jalgpalliklubide esindajad moodustasid endiselt kongressi enamuse, kes valis TFF-i juhatuse, kes omakorda nimetas ametisse vahekohtukomitee liikmed. Ainuüksi see asjaolu ei olnud EIK hinnangul piisav, et seada kahtluse alla vahekohtukomitee objektiivne erapooletus.

Spordivaldkonnaga seotud vaidluste ja vahekohtumenetluste puhul tuleb sõltumatust ja erapooletust hinnates arvestada konkreetse institutsioonilise raamistikuga. Käesolevas kohtuasjas ei viidanud miski sellele, et vahekohtukomitee liikmete valimise protsess oleks olnud põhjendamatult poliitiliselt mõjutatud. Ei olnud viiteid sellele, et vahekohtukomitee liikmed oleksid saanud otsust tehes juhatusest juhiseid või oleksid olnud juhatuse mõju all. Küsimus seisnes selles, kas olid olemas piisavad tagatised, mis võimaldasid vahekohtukomiteel täita oma ülesandeid nõutaval sõltumatuse tasemel.

(b) Ametiaeg

Käesoleva vaidluse ajal nägi seadus ette, et vahekohtukomitee liikmed nimetatakse ametisse neljaks aastaks, sõltumata juhatuse ametiajast. Kohtuasjas *Ali Rıza jt vs. Türgi* leidis kohus, et varasem seadusandlus, mis sidus komitee liikmete ametiaja juhatuse ametiajaga, seadis kahtluse alla organi sõltumatuse ja erapooletuse. Kuigi uuendatud seadusandlus näis seda puudust parandavat, eraldades vahekohtukomitee liikmete ametiaja juhatuse liikmete ametiajast, ei osutunud see meede praktikas piisavaks tagatiseks.

Pärast seadusemuudatuste jõustumist tegi TFF-i president vahekohtukomitee liikmetele avaliku üleskutse tagasiastumiseks, kuigi komitee liikmete ametiaeg ei olnud veel lõppenud ning seadus nägi ette, et nad peavad teenima oma ametiaja lõpuni. Liikmete tagasiastumine toimus kahe hääletusvooru käigus, mille järel nimetas juhatus komiteesse uued liikmed. Kaebaja taotluse lahendas komitee, mis moodustati pärast esimest koosseisuvahetust.

Sellest ilmnes, et TFF-i täitevorganite käitumine, püüdes asendada komitee liikmeid enda valitud isikutega, oli kujunenud püsivaks ja murettekitavaks mustriks, mis tekitas õigustatud kahtlusi vahekohtukomitee sõltumatuse ja erapooletuse suhtes. Seega, kuigi kohus tervitas Türgi seadusemuudatust, millega komitee liikmete ametiaeg eraldati juhatuse ametiajast, ei paistnud, et see oleks praktikas taganud komitee struktuurilise sõltumatuse juhatusest.

(c) Vahekohtukomitee koosseis

Kohus ütles, et vahekohtukomitee koosnemine ainult erialavälistest hindajatest ei olnud iseenesest probleemne, ning märkis, et seadusemuudatused olid tugevdanud liikmete kutsealaseid ja eetilisi nõudeid. Eeskätt oli oluline, et muudetud raamistikus kehtestati mitmed diskvalifitseerimiskriteeriumid, mille eesmärk oli tugevdada erapooletust ja vältida huvide konflikte.

(d) Õiguslikust vastutusest vabastamine

Seadusemuudatusega kehtestati õigusnorm, mis sätestas, et vahekohtukomitee liikmete vastu ei saa algatada kohtumenetlust, välja arvatud tõsise süü korral, nagu raske hooletus või raske väärkäitumine.

Käesolevas kohtuasjas ei esitatud ühtegi konkreetset väidet selle kohta, kas säte oleks praktikas nõrgestanud vahekohtukomitee positsiooni.

Kohus võrdles vahekohtukomitee liikmetele antud kaitset tavakohtunike õiguskaitsega tööülesannete täitmisel. Türgi õigus näeb ette, et isegi kohtuniku tõsise süü korral võib kohtumenetluse algatada ainult riigi, mitte üksikisikust kohtuniku vastu. Vahekohtukomitee liikmete vastutust reguleeriv säte pakkus seevastu vaid piiratud kaitset, sest nende suhtes saab alustada kohtumenetlust ning puudusid selge ajaline piir nõuete esitamiseks ja kindlad vastutusele võtmise alused.

(e) Vanne ja kutse-eetika reeglid

Uue õigusraamistiku kohaselt pidid vahekohtukomitee liikmed enne ametisse asumist avalikustama kõik potentsiaalse huvide konfliktiga seotud olulised asjaolud ning ametlikult kinnitama, et nad täidavad oma ülesandeid sõltumatuse ja erapooletuse põhimõtteid järgides. Kuigi vahekohtukomitee liikmed ei olnud endiselt ametlikult seotud kutse-eeskirjadega, oli deklaratsiooni kasutuselevõtt oluline edasiminekuks.

(f) Taandamistaotluste menetlus

Huvide konflikti teadvustamine ja sellest hoidumine oli vaidluste lahendamise seisukohalt oluline muudatus. Seadusemuudatus nägi ette, et vahekohtukomitee liikmed olid kohustatud hoiduma selliste juhtumite arutamisest, millega kaasnes potentsiaalne huvide konflikt.

Eeskirjad jäid siiski puudulikuks, sest neis ei olnud ette nähtud selget menetlust juhtudeks, mil vaidluse üks pool seab kahtluse alla liikme sõltumatuse või erapooletuse. Samuti jäi ebaselgeks, milline organ on pädev kaebust lahendama olukorras, kus menetlusosalised esitavad vastuväite ühe või mitme vahekohtukomitee liikme suhtes.

Õigusaktidest ei selgunud, kas taandamisnõuete üle pidid otsustama komitee ülejäänud liikmed, arvestades asjaolu, et TFF-i süsteemis puudus vahekohtukomitee otsuste peale edasikaebamise organ. Seetõttu ilmnis õiguskorras lünk taandamisnõuete lahendamise osas. Sellest tulenevalt ei olnud säte piisav tagatis vahekohtukomitee struktuurilise sõltumatuse ja erapooletuse tagamiseks.

(g) Kokkuvõte

Kohus märkis, et vahekohtukomitee ja selle liikmete institutsioonilist raamistikku oli parandatud, eeskätt seoses liikmete ametiajaga, vahekohtukomitee liikmete valimisega ja huvide konflikti vältimiseks võetud meetmetega.

Siiski nähtus praktikast, et hoolimata TFF-i tasandil vastu võetud seadusandlikest muudatustest, ei järgitud tegelikkuses liikmete nelja-aastasest ametiaega. Vahekohtukomitee koosseisu muudeti jätkuvalt iga kord, kui TFF-i juhtkonnas toimusid uued valimised.

Seetõttu on kaebaja kartus, et komitee ei olnud piisavalt sõltumatu ja erapooletu, põhjendatud, sest kaebaja taotlus vahekohtukomiteele oli seotud juhatuse otsuse tühistamisega. Samuti ei vastanud seadusemuudatused seoses komitee liikmete õigusliku vastutusega ja taandamismenetlusega konventsiooni standarditele.

Järeldus: EIK tuvastas konventsiooni artikli 6 lõike 1 rikkumise.

Artikkel 8

EIK kasutas kohtuasjas *Denisov vs. Ukraina* (suurkoda) välja töötatud tagajärgedel põhinevat lähenemisviisi, et hinnata, kas vaidlustatud meetmetel olid kaebaja eraelule tõsiselt negatiivseid

tagajärjed, eeskätt seoses tema lähikondsetega, tema mainega ja võimalustega arendada suhteid teiste inimestega.

Kui TFF-i juhatus otsustas töölepingu lõpetamisteadet mitte tühistada, ei saanud kaebaja klubis mängimist jätkata. Kohtu sõnul tuli arvestada seda, et kaebaja enda tegevusetus (advokaadi õigeaegselt mitteteavitamine) aitas kaasa sellise olukorra tekkimisele.

Otsus mõjutas kaebaja lepingulist suhet ühe konkreetse jalgpalliklubiga ega avaldanud põhjendamatult negatiivset mõju kaebaja professionaalsele karjäärile ega takistanud tal teenida elatist näiteks teise klubiga lepingut sõlmides, mida ta ka tegi. Kaebajale tekkinud negatiivsed tagajärjed tulenesid tema enda tegevusetusest ja olid TFF-i juhatuse kontrolli alt väljas.

Kohtule ei esitatud ühtegi tõendit, mis oleks näidanud, et kaebaja maine või sotsiaalsed suhted oleksid oluliselt kahjustunud.

EIK pidas artikli 8 osas esitatud kaebust vastuvõetamatuks, sest see pole asjaolusid arvestades asjakohane (*ratione materiae*).

Artikkel 46

Artikli 6 lõike 1 rikkumine tulenes osaliselt puudulikust seadusandlusest ja teisalt TFF-i täitevorganite tavast seada vahekohtukomitee ja juhatuse moodustamine üksteisest sõltuvusse. EIK leidis, et nimetatud probleemkohtade iseloomu arvestades pole välistatud, et kohus võib jõuda sarnasele järeldusele ka tulevaste ja pooleliolevate juhtumite puhul, mis puudutavad vahekohtukomitee sõltumatust ja erapooletust. EIK märkis, et tal on praegu menetluses umbes 65 sarnast kaebust. Seetõttu anti soovitus Türgi valitsusele kõnealuse probleemi lahendamiseks aktiivselt tegeleda ja rakendada vajalikke meetmeid.

Artikkel 41

EIK leidis, et Türgi peab kaebajale maksma välja mittevaralise kahju hüvitiseks 6000 eurot ja kulude katteks 3000 eurot.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

6. jaanuar 2026

Lahend nr 9570/23 - õigus õiglasele kohtumenetlusele

Altın Akıncı vs. Türgi

Artiklid 6 ja 8

Asjaolud

Türgi Võrkpalliliit (TVF) keeldus kaebaja taotlusest nimetada teda kahe rahvusvahelise rannavõrkpalli võistluse kohtunikuks. Kaebaja esitas TVF-i vastu kaebuse noorte- ja spordiministeeriumi nõukogule (edaspidi *spordivaidluste vahekohus*), taotledes selle otsuse tühistamist. Spordivaidluste vahekohus jättis tema kaebuse rahuldamata, märkides, et otsus oli TVF-i diskretsiooni piires ja piire ei olnud ületatud.

EIK-sse pöördudes tugines kaebaja konventsiooni artikli 6 lõikele 1 ja artiklile 8.

EIK seisukohad:

Artikkel 6 lõige 1

Spordivaidluste vahekohus pidi järgima artikli 6 lõikes 1 sätestatud tagatise, sest TVF-i otsuseid sai vaidlustada ainult selles vahekohtus ja need otsused olid lõplikud ning neid ei saanud edasi kaevata.

(1) Sõltumatu ja erapooletu seadusega moodustatud kohtu põhimõtte järgimine

Kohus märkis, et spordivaidluste vahekohus oli loodud esmase õigusaktiga ning selle pädevus ja otsuste lõplikkus olid sätestatud põhiseaduses. Kohtuasja peamine küsimus puudutas komisjoni üldist sõltumatust ja erapooletust. Kuna need põhinesid samadel faktilistel asjaoludel, käsitles kohus neid koos.

Spordivaidluste vahekohtu liikmed nimetas ametisse minister, kes oli valiku tegemisel piiratud vaid sellega, et kandidaadid pidid vastama seadusega kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele. Spordiga seotud vaidluste ja kohustuslike vahekohtumenetluste puhul tuleb sõltumatust ja põhjendamatute välismõjutuste puudumist hinnata arvestades konkreetset institutsioonilist raamistikku, milles vahekohtud tegutsevad.

Käesoleval juhul ei olnud viiteid sellele, et ametissenimetamine oleks olnud põhjendamatult poliitiliselt mõjutatud. Samuti ei olnud näha, et liikmed oleksid otsuse tegemisel saanud ministeeriumilt sobimatuid juhiseid või olnud selle mõju all. Seega oli küsimus selles, kas vahekohtu liikmed said täita oma ülesandeid nõutava sõltumatuse tasemega.

Käesolev kohtuasi sarnanes *Ali Riza jt vs. Türgi* kohtuasjale ja seetõttu kasutas kohus otsuse tegemisel sama lähenemisviisi. Peamine erisus eeltoodud kohtuasjast on see, et käesolev vaidlus toimus kaebaja ja ministeeriumi vahel, mitte kaebaja ja spordiühenduse vahel. Kuigi minister nimetas ametisse nii spordivaidluste vahekohtu liikmed kui ka kui ka esindajad TVF-i nõukogusse, ei olnud ministeeriumi esindajate osakaal neis sedavõrd suur, et objektiivsest vaatepunktist oleks saanud järeldada vahekohtu erapoolikust TVF-iga seotud vaidluses üksnes seetõttu, et minister oli nimetanud mõlemad.

Spordivaidluste vahekohtu liikmete ametiaeg oli piiratud nelja aastaga. Erinevalt TFF-i vahekohtu olukorrast ei sõltunud spordivaidluste vahekohtu liikmete ametiaeg spordiliidu täitevorganist ega ministrist. Lisaks oli spordivaidluste vahekohtu liikmete tasustamise kord sätestatud seaduses ja seda ei määranud minister. Liikmetel oli õigus esitada eriarvamusi ja spordivaidluste vahekohtu menetluskord oli sätestatud eeskirjades. Seega ei allunud spordivaidluste lahendamise komisjoni liikmed ministrile. Kuigi sekretariaaditeenused tagas vahekohtule ministeerium, allus sekretär vahekohtu esimehele, mitte ministeeriumile. Need tegurid – ametiaja ja -kohakindlus, seaduses sätestatud tasu, ministeeriumile mitteallumine ning vahekohtu organisatsioonilise või struktuurilise seose puudumine vaidluse pooltega – olid piisavad, et jaatada sõltumatuse ja erapooletuse nõuete järgimist.

Mõned TFF-i vahekohtukomitee puhul täheldatud puudujäägid olid tuvastatavad ka käesolevas asjas. Eelkõige puudusid eeskirjad, mis oleksid võimaldanud tuvastada huvide konflikti. Samuti ei olnud ette nähtud konkreetseid menetlusi, mida oleks tulnud järgida juhtudel, kui pooled oleksid väljendanud kahtlusi liikmete sõltumatuse või erapooletuse suhtes. Puudusid ka kindlaksmääratud asutused, kes oleksid pidanud selliseid vaidlusi lahendama.

Kohtu hinnangul ei olnud probleemne, et spordivaidluste vahekohus koosnes ainult erialavälistest hindajatest, vaid see, et selle liikmed ei olnud oma ülesannete täitmisega seotud õigusliku vastutuse

est kaitstud. Samuti seisnes probleem selles, et vahekohtu liikmed ei olnud seotud kutse-eetika reeglitega ning neilt ei nõutud ametivande andmist.

Siiski leidis kohus, et ainult nende puuduste põhjal ei saa järeldada, et spordivaidluste vahekohus ei olnud kaebaja juhtumi käsitlemisel sõltumatu ja erapooletu. Kaebaja ei viidanud ka võimalikule huvide konfliktile ühegi konkreetse komisjoni liikmega.

Järeldus: EIK leidis, et artikli 6 lõiget 1 ei ole rikutud seoses spordivaidluste vahekohtu sõltumatuse ja erapooletusega.

(2) Puudulik põhjendatus ja ebapiisav kohtulik kontroll

Arvestades TVF-i ainupädevust otsustada kohtunike osalemist võrkpallivõistlustel, tuli TVF-i käsitleda haldusasutusena. Seetõttu oli haldusõigusliku kohtupraktika analüüsimine käesolevas otsuses asjakohane, kontrollimaks spordivaidluste vahekohtu tegevuse õiguspärasust. Samuti tuli käesolevas asjas arvestada haldusotsuste tegemise suhtes kohaldatavate tagatistega ja artikli 6 lõike 1 kohaste kohtuliku läbivaatamise standarditega.

Spordivaidluste vahekohtu otsuse põhjendus oli liiga napisõnaline ega sisaldanud viiteid faktilistele asjaoludele ja/või õiguslikule alusele. Seetõttu ei saanud otsuse põhjendust pidada artikli 6 lõike 1 tähenduses piisavaks. Vahekohus oleks pidanud kindlaks tegema kriteeriumid, mida TVF kasutas nimekirja kantavate kohtunike valimisel, ning hindama kohaldatavate õigusaktide ja eeskirjade alusel, kas otsustusõiguse kasutamine oli olnud meelevaldne.

Järeldus: EIK tuvastas artikkel 6 lõike 1 rikkumise seoses TVF-i ebapiisava otsuse põhjendamisega.

Artikkel 8

Kohus kasutas kohtuasjas *Denisov vs. Ukraina* (suurkoda) välja töötatud tagajärgedel põhinevat lähenemisviisi, et hinnata, kas otsus jätta kaebaja rahvusvaheliste mängude kohtunike nimekirjast välja põhjustas kaebaja eraelule tõsiselt negatiivseid tagajärgi, eelkõige seoses tema lähikondsetega, tema mainega ja võimalustega arendada suhteid teiste inimestega.

Kaebajal ei takistatud kohtunikuna tegutsemast ning tal oli jätkuvalt õigus riikliku ja rahvusvahelise kohtunikuna tegutseda. Kuigi TVF-i otsus mõjutas kaebaja võimalusi arendada oma kohtunikukarjääri ja professionaalseid suhteid rahvusvahelisel tasandil, ei toonud need mõjutused kaasa oluliselt negatiivseid tagajärgi.

Kaebaja väitis, et tema materiaalne heaolu sai kannatada, sest ta ei olnud saanud tulu rahvusvahelistelt mängudelt, mis varem moodustasid olulise osa tema sissetulekust. Siiski ei esitatud tõendeid, mis oleksid näidanud, et kohtunikuna tegutsemine mängudel oleks olnud kindel või usaldusväärne sissetulekuallikas. Pigem ilmnes, et kohtunikule aastas määratud mängude arv võis kõikuda või kohtunikule võis nimekirjas olemisest hoolimata ühtegi mängu mitte määrata. Kaebaja ei esitanud argumente seoses tema maine kahjustamisega.

Järeldus: EIK tuvastas, et artiklit 8 ei ole rikutud, sest otsusega ei tekitatud kaebajale tõsiseid negatiivseid tagajärgi.

Artikkel 41

EIK leidis, et Türgi peab kaebajale maksma mittevaralise kahju hüvitiseks 6000 eurot ja kulude katteks 2000 eurot.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)